

KATOLIK

God. I.

ŠIBENIK, 25. prosinca 1930.

Broj 29.

BOŽANSKA IDILA

Božić je za nas pjesma nad pjesmama. Pjesma, koju svako kršćansko srce osjeća; svatko ju pjeva, učeno i neuko, mlado i staro. Pjesma je to, koju je mogao da zamisli jedino Bog sveznajući i stvori Bog svemoguća. „I Riječ put učinjena bi“. Evo te pjesme, koja se dogodila u Betlehemu, u zapuštenoj štali: Bog postaje čovjekom; Stvoritelj se rada od stvora; neograničena božanska narav združuje se, spaja se s ograničenom čovječjom naravi u jednu osobu. O otajstvo nedokučivo i veliko; otajstvo, koje donasa spas, otkupljenje i mir ljudskom rodu!

„Bog nam se rodio!“ — ori se danas po našim katoličkim kućama diljem cijeloga svijeta, od sjevera do juga, od istoka do zapada; razliježe se po brdima i dolinama, u noćnoj tami i u buci dana, po gradskim ulicama i seoskim puteljcima, u palačama i potleušicama. Svima se Bog rodio. I tu vijest, kao da je uvijek nova, primaju svi s naročitim veseljem i radošću. Stoga će u hramovima našim da se vesela pjesma diže iz tisuće i tisuće grla svih staleža i dobi, i svačije oko tražiće jaslje i Dijete u njima. I usta će se sama otvarati i pjevati jakim i veselim glasom božićnu pjesmu, jer Božić je blagdan veselja.

Da li će uistinu svatko osjetiti onaj mir, ono pravo duševno veselje, koje naviješta ovaj blagdan? Da li će svačije srce biti puno onoga svetog mira, koji su anđeli navijestili u onoj tihoj svetoj noći ljudima dobre volje?

Mi moramo osjetiti taj mir, jer inače naše veselje ne bi bilo potpuno, ne bi odgovaralo ovom velikom blagdanu. A gdje da nademo taj mir? Gdje drugamo da Ga tražimo, nego u onoj štali, gdje se nalazi Dijete s Marijom i Josipom? Podimo tamo, pridružimo se onim pastirima, te zajedno s njima poklonimo se Bogu — rođenomu. Poklonimo Mu se, ali ne samo koljenom, već i razumom svojim, t. j. ispovjedimo svoju vjeru u Njega. To dijete je

naš Bog, s Njegovih usana još se ne čuje božanska riječ, ali kuca Njegovo Božje Srce. To Srce nam govori jače i snažnije od ijedne ljudske riječi. Ono nam priča o ljubavi, o beskrajnoj svojoj ljubavi, te nas zove da prigrlimo tu Ljubav, da postanemo dionici te Ljubavi, i to vjerom, ufanjem i ljubavlju. Da, u vjeri, čvrstoj, pravoj vjeri, poklonimo se Bogu našem, vjerujući sve ono, što On uči, i sve ono, što uči Njegova Zaručnica, Crkva Katolička. S čvrstom voljom približimo se Djetetu Bogu i obećajmo Mu, da ćemo Mu uvijek ostati vjerni u svojim riječima i djelima; da se ne ćemo nikada ni za što odreći ni Njega ni Njegova Namjesnika na zemlji.

Približimo se tim jaslicama i tu se naučimo cijeniti duševne vrednote, a ne čeznuti uvijek i jedino za zemaljskim probicima. Isus je ostavio svoje prijestolje, veličanstvo raja, obukao se u čovječje tijelo samo zato, da nas spasi i otkupi. Zar da se mi ne odrećemo raznih mana, raznih grijeha, raznih ugodnosti i prijatnosti Njemu za ljubav,

sebi za spas? Siromaštvom odiše Njegovo porođenje. Zato nam je i toliko milo i srcu priraslo.

Podimo u Betlehem, promatrajmo tu božansku idilu, gdje se neizmjereno bogatstvo spaja s ljudskim siromaštvom; božansko znanje s čovječjom neukošću; Stvoritelj sa stvorenjem; vječno svjetlo s tamom. Zaljubimo se u tu idilu strastveno, moćno i beskrajno i stvorimo tu idilu u svojoj duši!

Neka naša duša bude betlehemska štalica, u kojoj će da Bog prebiva! Neka bude čistija od snijega, sjajnija od svjetlosti nebeske, urešena naimemilošću posvećujućom! I kao što je betlehemska štalica siromašna, nema postelje ni pokrivača, neka duša naša također bude siromašna ljudskim manama, željama i strastima! Neka bude bogata pjesmom andeoskom, našim dobrim djelima! I Bog će doći i s nama će se združiti i tada ćemo osjetiti onaj sveti mir, pravi Božić, jer će Bog biti u nama!

Da, nosimo Boga u sebi! Neka idila božanska bude uvijek u srcu našem, jer po njoj ćemo doći do rajске idile, radi koje se Bog danas rodio!

BOŽIĆ U POVIJESTI

Čovjek može da ima srce ledeno kao mramor. No nije moguće, da ostane bez osjećaja pred dirljivim blagdanom Božića. Čuvstvo veselja osvaja duh i izrazuje se na licima svijuju. Osjećaj bratstva veže sva srca. Danas nam se rodio Spasitelj! Moderne se obitelji ruše kao i stare poganske u sebičnosti i nečudoređu. Iz dna njihova nezadovoljna srca diže se molitva nade: Rosite, nebesa, odozgo! Pčinja se, da se još čuje anđelski glas, koji vali: Javljam vam veselu vijest... Isus Spasitelj svijeta se rodio, u pelene zamotana staviše Ga u jaslje. Na oltarima naših crkava i u kućama naših obitelji ispod okićenoga i rasvijetljenoga bora draga naša dječica gledaju jaslje veseljem u srcu i čistom dušom.

Prošlo je od toga radosnog dana već XX stoljeća, pa pogledajmo letimice Božić kroz povijest:

U KATAKOMBAMA. Progonstva su se proti mrskim kršćanima redala. Krv mučenika sjeme je novih kršćana. Tamni podzemni hodnici, izdubeni od prvih vjernika, da pokopaju svoje mile pokojnike i da se sakriju pred progonima, potsjećaju nas nešto na betlehemsku špilju. Noć je, carski Rim spava, a kršćani u pjevanju i suzama provode noć kraj oltara, gdje biskup posvećuje nebeski kruh, utjehu i jakost onima, koji će možda već sutra ujutro mučeničkom smrću ispovjediti vjeru u Krista. Povijest se opetuje. Isus se spašava noćnim bijegom u Misir, a u Betlehemu majke plaču i jauču, jer je okrutni Irud dao pogubiti ne-

vinu djecu. Uvijek onaj isti strah pred Isusom sa strane onih, koji do njega mnogo ne drže.

PAPA LIBERIJ. Bilo je to god. 352. na sam Božić. Konstantin je već bio dao Crkvi slobodu, te je mogla da živi javno i otvoreno. Hram sv. Petra na vatikanskom brijegu bio je krčat svijeta. U crkvi su se radosno kriješili svijećnjaci. Nasljednik sv. Petra, Papa Liberij služio je sv. Misu. Dvađeset i petgodišnja Marcelina, sestra sv. Ambroza, imala je da prikaže Bogu svoje djevičanstvo. Skromna se djevica pobožno približi k oltaru, primi u svoje djevičansko srce sv. pričest, te svečano položi zavjet. Namjesnik joj je Kristov pokrio glavu redovničkim velom rekavši: „Lijepo li si zaruke izabrala i poželjela, kćerko! Tvoj je vjerenik pozvao ovamo brojni narod na zaruke. I ako je ovdje veliki broj, ipak On nijednoga ne pušta, da se odaleči, a da ga prije ne nahrani. On je onaj koji je na piru u Kani pretvorio vodu u vino. On je onaj isti, koji je u pustinji nahranio 4.000 osoba s pet ječmenih hljebova i dvije ribe... Tebi će pak osim sakramenata još podijeliti dar svetoga djevičanstva... Kćerko, ljubi svoga Zaručnika, jer je dobar, ljubi Ga, jer je sin vječnoga Oca...“ U Betlehemu *andeli*, a god. 352. *djevice*, koje pjevaju: „*Slava Bogu, a na zemlji mir!*“

KLODOVIJ. Kad je Klodovij, vođa barbara u Francuskoj vidio, da njego-

voj vojsci prijete poraz, zazove Boga svoje dobre žene Klotilde i obeća, da će se pokrstiti, ako pobjedi. On uistinu pobjedi i izvrši obećanje u Reimsu pred biskupom sv. Remigijem, obećavši, da će od sada obožavati ono, što je dosad uništavao, a da će zapaliti ono, što je dosad obožavao. Na sam Božić 496. vojvoda tih divljih plemena skupa sa svojih 3.000 drugova dađe se pokrstiti od velikoga biskupa. Postali su kršćani i započeli ono veliko kršćansko doba, srednji vijek, koji nam je dao viteštvo, križarske vojne, sveučilišta, cehove, umjetnost, drugim riječima veličanstvenost, junaštvo i slobodu.

KARLO VELIKI. Vrijeme prolazi. Eto nam Božića god. 799. Car Karlo Veliki je u Rimu. Zajedno sa francuskim i rimskim plemstvom, svim vjericima Vječnoga Grada i Papom Lavom III. u vatikanskom hramu slave rođenje Spasitelja. Pri svršetku službe Božje sv. Otac Papa Lav III. uzme zlatni vijenac, malo prije blagoslovljen, i okruni glavu cara Karla, koji je ponizno pred velikim oltarom klečao. Tako bi ustanovljeno Sveto Rimsko Carstvo, koje je toliko zaslužno bilo za kršćansku civilizaciju Evrope.

SV. FRANJO. God. 1223. sv. Franjo, vrativši se iz Rima, zaustavio se s nekoliko drugova u Grečiju. Tu pozove nekoga svog prijatelja, imenom Ivana, pa ga zamoli, da u svojoj šumi nade zgodno mjesto, po mogućnosti

špilju, da nabaca slame, stavi magarca i vola i sve, što treba, da bude živa slika jaslica. Ivan sve uredi, kako mu reče sv. Franjo. Tu dođoše svi fratři obližnjih samostana i mnoštvo naroda te u pola noći šuma se rasvijetli tisućama svijećā. Sve je bilo veselo. Narod je pjevao, a zatim se sv. Franjo, obučen kao dakon, iza kako je ispjevao evanđelje, približio jaslicama i dugo propovijedao narodu o Božiću. Od onoga doba počele su se širiti jaslice. Ovaj lijepi kršćanski običaj treba da svuda širimo, da ne bude obitelji i crkve bez jaslica.

RAT. Mogli bismo još mnogo Božića da spomenemo, ali bi bilo predugo. Ne smijemo ipak preći preko Božića g. 1915. za vrijeme rata. Evropa je bila u krvi i u plamenu. Bratoubilačka je krv tekla na potoke. Bijeli starac iz Vatikana moli, prosi vladare i narode, da se pomire, da učini kraj tom ljudskom klanju: „Braćo, mir!“ Nagovara zaraćene stranke, da se barem na dan rođenja Isusa Krista ne ratuje, te da u ovom danu ljubavi i mira nitko ne bude ubijen. No mržnja je vladala svijetom, pa mu odgovoriše: „Proklet da bude Papa, koji hoće mir!“ Danas je povijest proglasila Benedikta XV. velikim i mudrim Papom.

RUSIJA. Lani su na Božić ruske boljševičke novine donijele sramotne naredbe: „Trebā neprestano raditi... Crkve neka budu zatvorene... Zvona

Kod glavnoga urednika

(Novela)

Molim, gdje je gospodin glavni urednik?

— Krenite desno, prva soba desno.

— Hvala lijepa.

— Molim.

— Kuc... kuc... kuc... čulo se na vratima.

— Prosto...o.

— Sluga pokoran, gospodine.

— Čast mi je. Ja sam...

— Oh! da, da, poznam vas već lično — presječe ga u riječi gospodin glavni urednik.

— Da, da, poznam vas... A vi? Kako inače?

— Hvala lijepa, eto, životari se.

— Čim bi vam mogao poslužiti? Izvolite sjesti.

— Pa, donio sam vam evo ovdje jednu studiju iz života — reče namještajući se na udobnoj stolici.

— Studiju iz života! Vrlo lijepa stvar. Da, aktualna.

— I vi bi željeli?...

— Da je tiskate.

— Da je tiskam?...

— Da.

— Ali, molit ću. Neka je prije pregledam.

— Izvolite.

— Vjerujem, to vam kažem unaprijed, vaše su radnje lijepe, snažne; pišete glatkim stilom, vrlo lijepo i jako. Poznajete jezik. Da, da, vrlo zanimiva stvar. Nadam se, unići će.

— Dakle?

— Vjerujte. No. Još ove sedmice. Da, ove sedmice neminovno.

— Ali...?

— Časne mi riječi... Kad vam ja kažem. No...?

— Klanjam se.

— Moj naklon.

— Preporučam se...

— Živio... reče gospodin glavni urednik, pruživši mu preko stola brižno manikiranu ruku, na kojoj se za šakom zablistala briljantna ura sa zlatnom mrežom.

Prošlo je i deset dana, a radnja nije bila objelodanjena.

— Šta je ovo?! A? Idem tamo. Hoću da vidim. Ta, obećao mi je... Sto mu... Ah... ti urednici, barem da do poštenje riječi drže. Ah! Kakve riječi! Po onakove ljude, čini mi se, da su poštenje riječi šuplji moral! Štaaaa? Niš!... Kšeft... Sto mu... Uh!...

— Kuc... kuc... kuc...

— Prosto...o! — ozva se iznutra ugojeni glas, gospodski otežući svako slovo.

— Oh, vi ste! Dobar daan! Baš sam bio u neprilici, kako da vam saopćim ono o vašoj studiji.

— A, što?

neka se skinu sa zvonika". Mnogi su siromašni vjernici išli do granice Poljske, da barem čuju glas dalekih zvona, koja su naviještala „mir ljudima dobre volje“, jer se Spasitelj rodio. Dok Evropa i Liga Naroda šuti, Papa jedini diže svoj glas i moli za taj slavenski narod, progonjen od zvjerskoga komunističkog antiklerikalizma.

Božić neka dode k nama noseći nam mir i veselje Gospodinovo! Isuse, dođi k nama! Sine Božji, porodi se i u našem srcu i ne odijeli se od nas, jer Ti si svjetlost, a tama, strašna tama je oko nas!

Iz Katoličke Akcije

Došli su blagdani, tako mili katoličkom srcu! Nastojmo, da ih provedemo što bolje u kući, u ljubavi svojih dragih, u toplini domaćeg ognjišta, ali na osobiti način nastojmo, da pripravimo u našem srcu što dostojnije jaslvice za doček maloga Isusa. Dajmo članovima naših društava osjećaj vrhunaravni, duboko uživanje božanstvenosti, što se krije u ovim blagdanima pri svršetku prosinca. Pomozimo siromašnu djecu, budimo pri ruci kojoj siromašnoj majci s mnogo djece ili posjetimo koga bolesnika. Uvadjamo lijepi franjevački i kršćanski običaj jaslvice svuda, po kućama, u našim društvima, a i u crkvama. Ne smeta, ako su skromne. One imaju uvijek veliko kršćansko značenje.

— Nije za tisak. Ne, ne, nije za javnost. Molim . . . ta, vi se ne ćete uvrijediti.

— Ma . . . h! — ozlojednu se pisac ne znajući drukčije da dade oduška vlastitoj ogorčenosti.

— Kako da ne? Što fali radnji? Što! Zar? . . .

— Ne, ne, smirite se. Vi ste nervozni kao i svaki pisac . . . Uopće pisci su vam najnervozniji ljudi. Jako nervozni, vjerujte. Jest, vaša radnja je lijepo obrađena, sistematski obrađena. Da, radnja učena. Poznajete jako dobro i svjetsku i domaću književnost, da, ali, ne može se objelodaniti. Stil vam je inače veoma gladak, riječi birane, da, sve je lijepo. Ja sam, vjerujte, uživao, kad sam čitao. Ali . . . Ali u tisak ne može, ne može . . . zaludu . . .!

— Ma, kako? Zašto? Sve je lijepo, učeno, stil . . . sve, aliii . . .!

Članovi Katoličke Akcije na zadnji dan godine treba da nastupe protiv sadašnje struje po gradovima i po selima. Suprostaviti se poganštini punih čaša rujnoga vina i punih tanjura, te doći u crkvu, da se zahvale Bogu za primljena dobročinstva, izvršiti u redu ispovijed, e da se što čišćom dušom započne nova godina. Uvadjajte običaj, da se zadnji sat ili barem zadnje pola sata godine provede u molitvi kao zadovoljština radi tolikih uvreda, nanesenih Bogu kroz prošlu godinu. Katoličke obitelji neka mole zajedno. Zato nagovorajte sve ukućane, da se mole.

Običaj je, da se čestita dobar svršetak, početak itd., da se zaželi zdravlje, dug život, bogatstvo . . . A zar da se ne spomenemo duše ni Boga, gospodara godine? Slijedimo sv. Pavla u njegovim poslanicama, pa od njega uzmimo duh kršćanskih pozdrava i čestitaka. Rabimo u tim prigodama kršćanske umjetničke razglednice kao javno ispovijedanje naše vjere, odbacujmo sve izprazne i glupe razglednice, a čuvao nas Bog od sablažnjivih i nečudorednih, kojima nažalost obiluju izlozi naših dućana.

Katolici, nova je godina na vratima! Vi, koji možete, dužni ste, da širite dobru štampu. Kad posjetite prijatelja ili znanca, nastojte, da se pretplati na katoličke novine i glasnike. Vjernicima naših biskupija, zadarske i šibenske, stavljamo na srce naš „Katolik“.

— Što, ali?

— Publika to ne čita. Da, prosječna publika to ne čita. Ne zanima je.

— A publika inteligentna?

— Ah, tē je malo! Kod tē se ne zarađuje. A mi hoćemo da zaradimo.

— Štaaa? Vama je samo do zarade kod publike, koja ne razabire, a ne do ljepote i istine. Zato vi, dašto, često tiskate one bljezgarije.

— Da, ali se one bljezgarije isplaćuju. One su unosne. Spasavaju posao.

— Zar je to zadatak novinara i novinstva?

— Vi ste, gospodine moj, idealist! A idealisti gladuju Oni su drugi svijet. Da, čestit, ali nerazumljiv, koga ne će da razume ni isti oni, uza koje i on žive.

— Kako? Zašto?

— Jednostavno zato, što se idealisti oslanjaju na poštenje i samosvijest, a to se danas ne cijeni.

— Pa, ne ćete tiskati?

Treba da ga što više raširite. U mnogim je selima i varošicama on još mnogima nepoznat. Počnite novu godinu primanjem svete pričesti i pobožnim slušanjem sv. Mise. To neka bude naša čestitka svima, uz želju, da vam sveti božićni blagdani i nova godina donesu pravu sreću i blagoslov Svevišnjega!

Zašto tri Mise na Božić?

Prvo zato, da tako iskažemo čast Presvetom Trojstvu, kojemu dugujemo zahvalnost za Utjelovljenje Isusovo. Bog Otac poslao nam je u svijet svojega jedinorođenog Sina. Bog Sin postao je čovjekom. A sudjelovanjem Boga Duha Svetoga uzeo je Isus na sebe čovječju narav.

Drugi razlog, zašto misnici na Božić govore tri Mise, jest trostruko rođenje Spasitelja svijeta. Prva je Misa u slavu vemerit m rođenju Isusovu što se dogodilo u Betlehemu. Druga je Misa u čast duhovi om rođenju Isusovu u srcima vjernika. Poput pastirā, Marije i Josipa treba da i mi svojom vjerom učinimo Isusa Kraljem svojih srdaca. I zato vjernici vole na Božić primiti Isusa u svetoj pričesti. U trećoj se božićnoj Misi slavi vječno rođenje Isusovo iz krila Oca nebeskoga; to jest, naš u Betlehemu rođeni Mali Isus jest Sin Božji, koji je postao čovjekom, da nas oslobodi od grijeha.

— Ne, ne mogu. Bih rado, ali ne mogu . . . ne mogu . . .

— A da šta bi ste vi tiskali?

— Što?

— Jednu fantastičnu prosječnu radnju.

— Tooo?

— Da, to.

— Pa to bi bilo ono nešto, što se zove pretjerano.

— To, baš, to. To danas ide; to se čita. Na tom se zarađuje.

— A moja radnja?

— Makar da je lijepa, već sam vam kazao, i originalna, i sistematska, i učena, a ma lijepa ponavljam vam, al ipak ne ide, ne ide, pa ne ide.

— Zaboga, zašto? Moja je radnja pošteno i istinito napisana.

— Upravo zato — sada se uzemiri utovljena duša gospodina glavnoga urednika.

— Baš zato, što je moralno i istinito napisana, a na tom se ne zarađuje, velim vam, zato ju ne možemo objelodaniti. A, mi, znate, nismo nikakav klerikalni list, da pišemo . . . istinu.

Lujo Plepel

Božićne uspomene iz djetinjstva

„Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje.“

Nijedna svetkovina preko godine ne napunja nas tolikom nježnošću, nijedna nije tako opjevana kao Božić. To je blagdan mira i ljubavi, jer nam pokazuje neizmjernu ljubav Božju prema ljudima, a navješćuje svijetu otkupljenje, dakle pomirenje s Bogom. To je svetkovina veselja za svih, ali osobito za djecu. Evo me na pragu starosti, ali se ganem, kadgod se sjetim Božića svoga djetinjstva, obnavljajući u pa neti tolike nevine uspomene.

Bila nas je puna kuća djece, a već prije Božića se skakalo i pjevalo naokolo: „Sveta Kate, Krševan do Božića mjesec dan!“ Koje veselje! Brzo je Božić, a on će donijeti darove, jer na Božić svatko treba da obuče nešto novoga! A to dječje uzbuđenje sve to više raste.

Još je 8 dana do Božića — noćas će proslaviti ravno na ponoći! Tko da spava! Okupljeni oko ognjišta provada se vrijeme u šalama, u pripovijedanju, pače se prže uštipci. Duga je zimsko noć, ali to brzo prolazi. Najednom u noćnoj tišini čuje se milo bruhanje zvonova i gruvanje mužara. Svi poustaju, Bogu zahvaljuju, pjevaju, mnogi idu i u crkvu — i tek iza ponoći, kad predstane slavljenje, idu se na počinak.

Svanuo je Badnji dan. Koja žurba u kući, u dvoru! Pere se, čisti, kolje, sprema na sve strane. Kao mišići izvukla se djeca iz kreveta ranije, o Zdravoj Mariji, jer se ne da spavati. Ta mijese se božićni kolači, a svako će dijete dobiti svoju *uknjicu*. Onoga dana se ne kuha, nego se posti, pa i to se djeci čini kao nešto tajmstvena. Približava se čarna badnja večer. Na stolu naslagani nakičeni kolači „božićnjaci“, a u sredini božićna svijeća.

Već je unočalo, večera je gotova, a svi stoje oko ognjišta u nekom svetom očekivanju.

Najednom se otvaraju vrata, te ulazi domaćina — moj stari djed, noseći na ramenu „badnjak“. Čini mise, da ga sada vidim. Ulazi pobožno i dostojanstveno, pozdravlja sa „hvaljen Isus“, a zatim čestita ukućanima „navijajući“ im sretne „božićne svece“ počinjući sa badnjim danom, a svršavajući sa „svetim Trima Kraljima i svim dnevima ostalima“. Došavši do ognjišta, pobožno priloži badnjak uz vatru, blagoslovi ga kruhom i polije na križ vinom, izrazujući svoje želje i čestitke, a mi djeca samo gledamo i tiho slušamo. Napokon se nosi jelo na stol, ali prije toga treba blagoslovljenim tamjanom okaditi kuću, te domaćina počinje molitvu, a duga je molitva večeras. Moli se zahvaljujući Bogu, što smo dočekali ovaj dan, prosi se blagoslov „vrhu naše kuće i naših truda“, moli se za odsutne te za pokojne „starenike“. Tek tada užegavši božićnu svijeću sjeda se k stolu. Pospani idasmo kasnije na počinak, ali ne zaboravljajući preporučiti majci, da nas probudj, da možemo poći na jutrnju i na ranu sv. Misu.

A tko da opiše dojmove i utisak one noćne pozizije, kad u tami sa svjećicom u ruci idasmo rano u crkvu, slušasmo ono otajstveno pjevanje u sjajno nakičenoj crkvi gledajući, kako se postepeno iznose na 3 evanđelja svijećnjaci, dok na koncu ne zaori cijelom crkvom gromorni „Tebe Boga hvalimo“ uz pucanje mužara i slavljenje. Vrhunac je uzbuđenja i veselja, kad se zapjeva „Slava u višnjih Bogu“, a malo kasnije ona omiljela pjesma „U se vrime godišta“.

Rana služba Božja svršila je u zoru. Silno mnoštvo razasu se iz crkve, a

tada nastane međusobno pozdravljanje, čestitanje, pohodi u kuću, mirenje i ljubljenje.

O mili Božiću, tko da ti se ne veseli? Već smo ostarjeli, a mi osjećamo veselje, kao kad bijasmo djeca. A i pravom, jer smo kršćani, jer smo djeca Božja!

Bilo je ono za vrijeme strašnoga rata, općega klanja. Namjesnik Kristov na zemlji Papa Benedikt XV. moli vlastodršce i vojskovođe, da bar na Božić prestane klanje, da bude primirje. Oni toga ne razumješe. No razumješe mnogi i mnogi vojnici, koji jučer i sutra neprijatelji, na Božić htjedoše biti braća, da u miru proslave Božić i dadu slavu Bogu.

Bog navješćuje mir, ali ga nema. Mir će biti, kad ljudi budu svoju volju podložili volji Božjoj, zakonu Božjemu; kad budu slušali glas Onoga, koji je kao Bog mira donio mir svijetu. Dao Bog, da se to napokon zbude, da svi ljudi upoznadu i prigrlje Spasitelja, te zavlada mir Kristov u kraljevstvu Kristovu!

Je li Papa Talijan?

Papa može biti sin koje mu drago narodnosti. Prvi Papa Sv. Petar bio je Židov, a u dugom nizu Papa bilo ih je raznih narodnosti. Dakle treba tačnije pitati: *Je li današnji Papa Pio XI. Talijan?*

Na taj upit odgovaram sa nekoliko drugih upita:

Je li St. Vraz Slovenac? Da, rodila ga je Slovenka, materinski mu je jezik slovenski. A ipak nema pisca naše književne povijesti, koji bi se začao uvrstiti ga među hrvatske pjesnike. *St. Vraz je po maici Slovenac, ali je po svojim d'elima hrvatski pjesnik.*

Je li N. Tommaseo Hrvat? Majka mu je Kata Kevešić hrvatskoga roda i plemena, a sam Tommaseo tvrdi, da

Sretan Božić

želi svojim cij. mušterijama

Zlatarija

Ante Fantulin

Prva Šibenska Tekstilna Tvornica

R. Gulam i Vl. Kulić - Šibenik

Čestita svim svojim mušterijama

Božićne Blagdane i Sretnu Novu Godinu.

je Hrvat i da mu je materinski jezik hrvatski. U velikom broju knjiga, što ih je taj umni Šibenčanin napisao, jednu je napisao i na hrvatskom jeziku — „Iskricice“. U tim „Iskricama“ Tommaseo ispovijeda, da je Hrvat i da mu je materinski jezik hrvatski. Evo njegovih izjava: „S ruskom zemljom imamo mi Hrvati općenost jezika...“ (Iskr. XXIII.) — „Kada će, Bože, dospjeti ovo čoravo i naopako slijeđenje za tuđim običajima? Hrvati budimo, braćo, najprije...“ (Iskr. XXX.) — „Ako ja nakon polovice svog života počinjem izuštivati riječi svoje materinske, tebi sam Špiro (Popović-u, op. ur.) dužan...“ (Iskr. II.) — U „Iskr.“ XXXI., upravljajući riječ dalmatinskim svećenicima, veli: „Nek vam bude preporučena naš materinski jezik, hitar i pun, jak i tih...“ Tommaseo koreći učene ljude, koji ne pišu svojim materinskim jezikom, priznaje i svoju krivinu: „Učeni ljudi... u tuđim jezicima pišu... Općena je ovo krivina i moja preveće“ (Iskr. XVII.)

Eto, i ako je po vlastitom priznanju po majci Hrvat, a materinski mu jezik hrvatski, ipak nitko se od nas ne može razborito usuditi, da poriče pravo Talijanima, da ga smatraju svojim. Da, N. Tommaseo je po majci Hrvat, ali po svom radu on je jedan među najslavnijim Talijanima.

Jesu li sv. Ćiril i Metod Grci?
Da, sinovi su grčkoga naroda. To tvrdi i Hrvat dr. Đ. Šurmin u svojoj „Povijesti književnosti hrvatske i srpske“. Ipak oni su slovenski prosvjetitelji i apostoli, te ih kao takve priznaju svi slavenski narodi. Ovdje ne mogu mimoići zgodnu opasku našega „Kotolka“ u br. 24.: „Ne bismo se čudili, da sutra čujemo, kako mnogi odbacuju i sv. Ćirila i Metoda, jer su podrijetlom Grci, kako ih odbacuju fašisti, jer su apostoli Slavena. Do koje li se ludosti dolazi, kod čovjeka vodi strast, a ne razbor!“

Sv. Petar je po majci Židov, materinski mu je jezik židovski. Ipak nitko od rimskih kršćana ne predbacuje mu toga. Svaki kršćanin: i Židov, i Grk, i Latin, i barbarin pokorava mu se kao Kristovu Namjesniku i svi ga priznaju vrhovnim poglavarom Crkve Kristove, t. j. sviju kršćana, koje mu drago narodnosti ovi bili.

I sam Isus Krist kao čovjek je po majci Židov, materinski mu je jezik židovski, sin je židovskoga naroda. Ipak On je Otkupitelj i Spasitelj svega roda ljudskoga. On ne isključuje ni iz svoje Crkve, ni iz svoje Ljubavi, ni iz svoje Slave nijednoga naroda. A još nikada nitko na svijetu — komu samo vrane nijesu mozga ispile — nije se odmetnuo od Isusa stoga, što je On Židov; stoga, što Isus nije njegovoga roda i jezika.

Samo odmetnici naše sadašnjosti — kojima je žena ispila ili barem pomutila mozag — odriču se Kristove Crkve i vjere, jer je sadašnji slavno vladajući sv. Otac Papa Pio XI. po majci sin talijanskoga naroda.

Da, Pio XI. po majci je Talijan. No ipak on nije talijanski državljanin, nije podanik talijanskoga kralja, dapače talijanski kralj, kao katolik, sin je i podanik katoličke Crkve, kojoj je vrhovni poglavar Papa Pio XI.

Da, Pio XI. po majci je Talijan. No ipak on je svim katoličkim narodima svijeta nadsvćenik, nadučitelj, nadpastir i Namjesnik Kristov na zemlji!

Koliko je Vraz Slovenac, a Tommaseo Hrvat; koliko su sv. Ćiril i Metod Grci, a sv. Petar i Krist Židovi — toliko je Pio XI. Talijan!

Glasoviti Lacordaire veli: „Bog i Papa nijesu tuđinci nijednom narodu!“

Hrvat-katolik

„Krećma je za govorenje, a crkva je za moljenje.“

Hrv nar. poslovice

Spasonosne opomene za kršćansko življenje

1. Ustani u određeni sat, bez otezanja, čim se probudiš.

2. Izmoli zatim svoju jutrnju molitvu. Pri tome se sjeli odluka, što si ih učinio na zadnjoj ispovijedi, osobito glede tvoje glavne pogriješke ili glede grijeha, u koje najlakše upadaš. Junački se pripravi na napasti, koje te danas mogu snaći ili najlakše navesti na grijeh, proseći Boga za pomoć i srčanost.

3. Marljivo radi i obavlja svoje dužnosti; ne odgadjaj, nego ih čim prije obavi, ako možeš i ako je shodno. Tačno se drži stalne ure za lijevanje i ustajanje.

4. Zaskoči li te preko dana koja napast ili počmeš li napasti popuštati, odmah zazovi Boga u pomoć, makar samo mišlju. Bog uslišava i tihi vapaj srca.

5. Ne reci nikada ništa zla ili nerazborita, a, jesi li počeo, prekini.

6. Bježi od svake grješne prigode, kolikogod možeš. „Tko ljubi pogibelj, propast će u njoj“ — veli sv. Pismo. Da smo uvijek odvrćali svoje oči od pogibeljnih predmeta, ne bismo nikada bili sagriješili.

7. Dode li jaka napast i ne prestajeli, reci u srcu Bogu i sebi: Ne ću griješiti, ne ću da Boga, uvrijedim. Vruće moli Boga, presvetu Djevicu, svoga Andela Čuvara i svoje zaštitnike, da ti pomognu. Božanski Spasitelj kaže: Sve, što budete prositi, dat će vam se. Moj Otac daje dobra Duha onima, koji Ga prose. I Crkva nas uči, da moramo moliti, kada dode napast.

8. Jesi li sagriješio ili se nijesi čvrsto opirao napasti, odmah, barem samo mišlju, pitaj od Boga oprost: „O Bože, oprosti mi, ne kazni me, nego mi daj svoju milost, da te više

Čestita

Božićne Blagdane i Sretnu Novu Godinu svim svojim klijentima.

VLADIMIR KULIĆ

glavni zastupnik osig. zadruga „Croatia“

SIBENIK

Pomodna trgovina

Salamon Drutter

Šibenik

želi svojim cij. mušterijama

SRETAN BOŽIĆ

ne uvrijedim i da više ne griješim“.

9. Jesi li koga uvrijedio, odmah moli za oprostjenje, a ti sam rado oprosti svima, da sunce ne zapade na tvoju srdžbu.

10. Sjećaj se četvrte zapovijedi Božje: Poštuj oca i majku. Posluš naprama roditeljima i poglavarima je obrana i oružje za druge kreposti. Zato kaže sv. Pismo: Poslušaj čovjek slaviti će pobjedu.

11. Kako tijelo, tako i duša svaki dan treba svoju hranu, a hrana duši je molitva. Zato nastoj, da pobožno svagdano moliš, naprama svojoj dobi i staležu. Nastoj, da imaš shodnu knjigu te da svaki dan pomnjivo pročitaš iz nje barem po jednu stranicu jutrom, a jednu popodne, da tako i jedan i drugi dio dana počmeš s Bogom.

12. Uz večernju molitvu drži i ispit savjesti. Izmoli jedan Očenaš, da Bogu zahvališ za dan, što si ga proživio, te moli Duha Svetoga za pomoć, da upoznaš svoje pogriješke. Odluči, da ne ćeš više vrijedati Boga te Ga moli, da te ukrijepi u ovoj odluci. Odluči, da ćeš moliti za oprostjenje, ako si koga uvrijedio, te da ćeš nadoknaditi štetu, ako si je komu nanio, ako možeš odmah i potpuno. Sv. Frano Saleski uči, da je ispit savjesti pobožnost, koja je Bogu veoma ugodna, a duši veoma spasonosna. Bilo bi bolje, da se skrate usmene molitve, a da se čini ispit savjesti. Na koncu izmoli jednu Zdravu Mariju, da ti Majka Božja isprosi pokajanje i poboljšanje. Poslije toga ispitaj se, što si dobra učinio i koliko si napredovao u kreposti. Ako si izvršio svoje odluke, učinjene na jutrnjoj molitvi, raduj se i Bogu zahvali.

13. Svaki dan čitaj ove opomene, ili barem svake nedjelje na sv. Misi. Božjom pomoću one će ti pomoći, da postigneš najveću mudrost, a to je krepost, kako ćeš bolje služiti Bogu, domovini i svojoj obitelji.

14. Da bi po nesreći Boga uvrijedio smrtnim grijehom, hajde odmah na sv. ispovijed, koja je lijek proti svim nevoljama duše.

15. Čuvaj uvijek čistu savjest, te ćeš uvijek uživati pravo veselje. Upoznat ćeš, da je uistinu tako, budeš li živio u miru s Bogom i ljudima.

Preveo N.

Rosite, nebesa!...

Grijehom se praroditelja ljudska narav izopačila. Opačina se tako uvukla među ljude, da ih je Bog kaznio sveopćim potopom.

No ljudi su opet brzo zaboravili i Boga i potop. Počeli su se opet klanjati idolima i pali su u blato najgorega nečudoređa, ropstva i zločina. Tmina zabluda i nevolja vlada po svijetu.

Što su ljudi dublje pali u ponor, to jače osjećaju potrebu, da im tko god pruži ruku pomoćnicu. Ne samo Izraelci, izabrani narod, već i pogani čeznu i prose s prorokom: „Rosite, nebesa, pravednika“, obećanoga praroditeljima iza grijeha. Sveton veli, da po cijelom istoku vlada stara predaja, da će neki ljudi doći iz Judeje i stvoriti novo, sveopće kraljevstvo. Esiod i Ovidije su bili uvjereni, da je prije bilo na svijetu zlatno doba nevinosti i mira te da u početku nije vladalo zlo, već da je grijehom došlo. Zato se čovječanstvo nada, da grijeh ne će vladati u vječnosti. Plutarh piše, da Persijanci vjeruju, da će doći dan, kad

će se bratska nesloga i mržnja svršiti te će svi blaženo i mirno živjeti. Es-hil piše, da je po grčkoj priči Prometej očekivao vrijeme, kada će biti riješen od svoje kazne, t. j. kada će Bog doći u pakao, da na sebe uzme njegove muke. Isti Plutarh spominje, da su za vrijeme Sila etruški čarobnjaci najavili, da je blizu čas, kada će se stvari na zemlji promijeniti, a isto tako i način života i običaja među ljudima te odnošaji prema božanstvu.

Glasoviti su stihovi Virgila, koji pjeva zlatno doba, koje će početi iz rođenja čudnovatoga Djeteta. Zmija će biti ubijena, grijeh će biti izbrisan, a na zemlji će cvasti mir. Seneka pak piše: „Stari se red povraća, svako čestvorenje biti obnovljeno, zemlja će opet vidjeti čovjeka, koji ne zna za grijeh i koji se rodio pod božanskim pokroviteljstvom“.

Jadnici! Nešto važnoga su očekivali, ali nijesi znali, tko će biti taj Spasitelj svijeta. Sretni mi, koji smo vidjeli ispunjenu nadu čovječanstva i Božje obećanje praroditeljima u zemaljskom raju! Grijeh je bio prekoračio svaku mjeru. No ipak milost je pokazala, da je Božja mjera obilatija.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA U SPLITU

Podružnice: DUBROVNIK I MAKARSKA

Najveći dalmatinski novčani zavod na zadružnom temelju.

Uplaćena poslovna glavnica Din 2,700.000.— sa garancijom preko Din 8,000.000.—

Ulošci preko **42,000.000** —

Prima uloške na štednju. Udjeljuje zajmove na mjenice i u tekućem računu, financira raznovrsna poduzeća.

Kupuje i prodaje devize i valute

Obavlja najkulantnije sve bankovne poslove.

Izravne veze sa svim mjestima u pokrajini.

Izvršne veze u zemlji i inozemstvu.

Iz katoličkoga Šibenika

Sretan Božić i porođenje Isusovo svim svojim suradnicima, pretpoliticima i prijateljima želi — Uredništvo i Uprava „Katolika“.

SVEČANA AKADEMIJA održala se u nedjelju 21. t. mj. uvečer u dvorani mjesnoga bisk. sjemeništa sa strane Marijine kongregacije klerika u slavu svoje Bezgrješne Pokroviteljice i u počast vlč. mladomisnika don Petra Miheleća, sjem. nadstojnika. Program je bio ovaj: 1. Proslov, drži M. Luketa VIII.; 2. „Assumpta“ (3) od dra Iv. Ev. Šarića, dekl. D. Rodin VIII.; 3. „Oče naš“ od T. Marusi, svira kvartet uz harmonium; 4. „Krist u meni svima sve“, dekl. D. Crljen VII.; 5. „Molitva Gospi“ (IV.) od C. Franco, svira kvartet uz harmonium; 6. „Pobjeda nepobjedive“, tragedija u 3 čina, radnja se događa g. 1904. u Francuskoj. Sve je bilo izvedeno majstorski, a predstava je svojom zanimivošću i napetošću svakoga zadivila, pobudujući u prisutnima dubokl vjerski osjećaj. Uz presvij. biskupa akademiji je prisustvovalo mnogo odličnih lica.

MAHNIĆEVA KOMEMORACIJA. Hrvati katolici Šibenika u nedjelju 21. t. mj. čedno su, ali dostojno proslavili uspomenu desetgodišnjice smrti svoga velikog vode i biskupa dra Antuna Mahnića. Ujutro u 7 sati bila je u crkvi sv. Frane sv. Misa i zajednička sv. pričest, kojoj su pristupili vrlo brojni Križari i Križarice te članovi i članice ostalih naših kat. društava. U svojim molitvama sjetili su se velikih ideja našega velikana i obnovili svoje obećanje, da će

za njih i dalje raditi i boriti se, da se hrvatski narod preporodi u Kristu. Popodne u dvorani Kat. Doma bila je komemoracija, kojoj je uz presvij. g. biskupa dra Miletu prisustvovalo brojno i odlično građanstvo i naša križarska omladina. Komemoraciju je otvorio proslovom g. Vodopija J. te iznio ideje vodilice slavnoga biskupa Mahnića i pozvao, da uzastojimo svaki po svojoj snazi iste provesti u djelo i tako se odužiti uspomeni Mahnićevoj i zavjetu njegovom. Omladinac Križar Županović L. je tada s puno čuvstva i razumijevanja deklamirao pjesmu Deželićevu „Hvali Sion“. Vlč. g. don Frane Grandov nam je tada u lijepom i srdačnom govoru prikazao život i djelovanje Mahnića biskupa, vode i filozofa, tako da smo ostali i dalje dugo pod dojmom toga.

U CRKVI SV. FRANE slavit će se blagdan sv. *Stjepana* prvomučenika ovim rasporedom: Ujutro u 5 s. lekcije o životu sveca, pak Tebe Boga hvalimo. U 6 s. prva pjevana sv. Misa, a zatim tihe sv. Mise u 7, 8 i 9 s. U 10.30 s. je zadnja pjevana sv. Misa. Poslije podne u 4.30 s. prigodni govor o blagdanu, te blagoslov sa Presvetim, koji će podijeliti presvij. biskup, i ljubljenje sv. kamena.

NA STARU GODINU, u srijedu 31. t. mj., u 5 sati navečer bit će u Stolnoj Bazilici sv. Jakova zahvalna služba Božja. Te večeri propovijedaće presvij. biskup, a nakon propovijedi slijediće svečani pontifikalni blagoslov sa Tebe Boga hvalimo.

NA NOVU GODINU, u četvrtak 1. j. 1931. ujutro će u Stolnoj Bazilici sv. Jakova biti pon-

tifikalna sv. Misa presvij. biskupa u 11 sati, a navečer u 5 sati propovijed presvij. biskupa, pak svečani pontifikalni blagoslov sa sazivom Duha Svetoga.

OPROST OD NEMRSA. Presvij. biskup na temelju otpisa sv. Kongregacije Koncila od 16. XI. 1927. br. 5151/27 ove godine otpušta od nemrsa *na dan sv. Stjepana* u petak vjernike u šibenskoj biskupiji i one u našem dijelu zadarske nadbiskupije, ako se u dotičnim župama sv. Stjepan svetkuje kao blagdan sa službom Božjom. Ovo se donosi na znanje i dušobriznicima i vjernicima.

ZABAVA HKNSAVEZA. U petak 26. t. mj. Okružje HKNSaveza priređuje u dvorani Katoličkoga Doma zabavu s ovim programom: 1. Bratska ljubav, drama u 2 čina; 2. Noćna sablast, komedija u 1 činu. Početak u 6 sati navečer. Cijene: sjedala I. reda Din 10, sjedala II. reda Din 5, stajanje Din 3.

DOPRINOSI ZA „UBOŠKI DOM“ odsad se primaju u dućanu g. Vinka Šupuka. — UPRAVA „UBOŠKOGA DOMA“.

POKUŠTVO

iz centra domaće industrije, Osijeka, dobijete uz konkurentne cijene kod:

STJEPAN KARKOVIĆ
ŠIBENIK

Strojarska Mehanička Radiona i Ljevaonica Metala

S. KORDIĆ - ŠIBENIK

RADIONA

ZA POPRAVKE PAROBRODA, PARNIH STROJEVA, AUTOMOBILA, MOTORA, GRANIKA KOMPRESORA TURBINA I T. D.

KONSTRUIRAJU SE PROPELE OD BRONZA

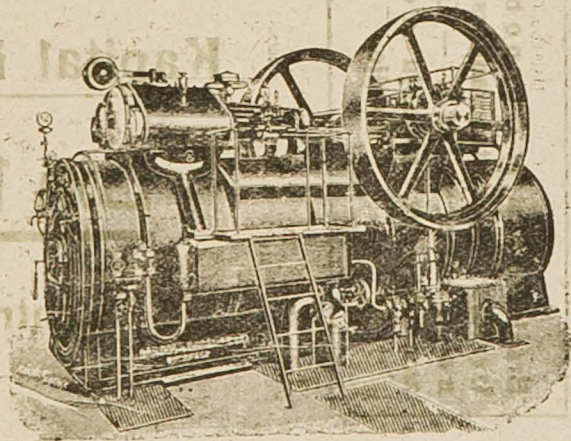
MONTAŽA

SVAKOVRSNIH STROJEVA, MLINOVA, HIDRAULIČNIH PRESA, MOTORA NA BRODOVE I ČAMCE

LJEVAONICA METALA

LJEVAJU SE DIJELOVI STROJEVA

AUTOGENIČNO VARENJE I REZANJE ŽELJEZA

GRGO UREM - ŠIBENIK

TVORNICA KONOPA I SPRTE ZA ULJENE STROJEVE

PRODAJA SVIH RIBARSKIH PREDMETA

NA VELIKO I MALO.

**MILAN RELJA
ŠIBENIK**Trgovina željeza, patent peći za
grijanje soba, limenih
štednjaka.

Ispod svake konkurencije.

Oposkrbite se, dok zaliha traje.

Šime Kuvač - ŠibenikNajveće skladište ručnih cipela,
izrađivaju se po mjeri razne
cipele, dobije se koža za
potplate iz najtvrdoga
materijala.Preporuča se
Šime Kuvač.**Odlikovana voštarnica Grgo Čular - Šibenik**

voštarski majstor i diplomirani pčelar

Israđujem sve vrste svijeća, duplira, uskrasnih stojica (cerea) sa
svim uresnim znakovima, iz prvorazrednoga voska, brzo i solidno.**Prerađujem**: prema želji sve vrste svijeća iz voštanih ulomaka i
okapina. — **Uz najpovoljnije cijene**:**Prodajem**: finog vrganog meda, 80 85%, sa kaduljinog cvijeća, iz
mog uzornog pelinjaka, na malo i veliko. Med je varredne ljeko-
vitosti za plućne bolesti, grla, prsa, prehlade itd.**Kupujem**: sve vrste voštanih okapina, ulomaka i žutog voska.

Posebna diploma i zlatna medalja: Dubrovnik 1928.

Posebna diploma: Ruma 1909
Sarajevo 1903Posebna diploma i srebrna
medalja: Split 1925.**Ante Kalauz**
drvodjelska radiona
Šibenik*Sretan Božić*
želi svojim mušterijama
Trgovina mješovite robe
ANTE ZANINOVIĆ
Šibenik**MATE PRGIN**
ŠIBENIK
TRGOVINA MANUFAKTURE
i UMJETNOG
CVIJEĆA.**Zadružna Gospodarska banka d. d.****PODRUŽNICA ŠIBENIK**

Ulošci preko 480 milij. dinara

Kapital i rezerve ukupno

Din 16,000.000

Centrala LJUBLJANA.

Podružnice:

ŠIBENIK, BLED, CELJE, DJAKOVO, KOČEVJE, KRANJ, MARIBOR, NOVI SAD, SOMBOR, SPLIT

Brzojavni naslov: Gospobanka Šibenik.
Izvršuje sve vrste bankarskih poslova uz
najbolje uvjete. — Glavno i najveće
zastupstvo za prodaju srećaka Državne
lotrije.Date zajmove na mjenice, u tek. račun, na
nekretnine i uz druga pokrivanja. Prodaja vri-
jednosnih papira. Direktna veza sa Ameri-
kom i Australijom za slanje novaca i doz-
nake iseljenika."KATOLIK" izlazi svaki tjedan. — Pretplata godišnje Din 30 — Za inozemstvo dvostruko. — Oglasi po naročitoj
tarifi. — Vlasnik i odgovorni urednik: sveć. JOŠO FELICINOVIĆ, Šibenik, ulica sv. Martina. — Adresa uredništva i
uprave: Šibenik, Pošt. pretinac 17. — štampa: Pučka Tiskara, braća Matačić pk Petra, predstavnik Vjek. Mat. d. d.